

8.5 Lapsevanemate kaasamine

Waldorfkool on loodud vaba initsiatiivina lapsevanemate poolt, kes sellist kooli oma lastele soovivad. Lapsevanemad moodustavad enamasti koos õpetajatega kooliseltsi (MTÜ), olles seega kooli omanikud ja ka ühed majanduslikud kandjad. Eeltoodut silmas pidades on uuringust selgunud vanemate teadlikkus ja aktiivsus koolielu suhtes loomulik. Waldorfkoolide küsitluse alusel võib väita, et kõigis küsitatud koolides on vanemad kaasatud:

- kooli juhatuses,
- kooli üritustel (laadad, matkad, transpordi leidmine, heategevus),
- kooli hoonete ja ümbruse hooldamisel ja ruumide kaunistamisel.

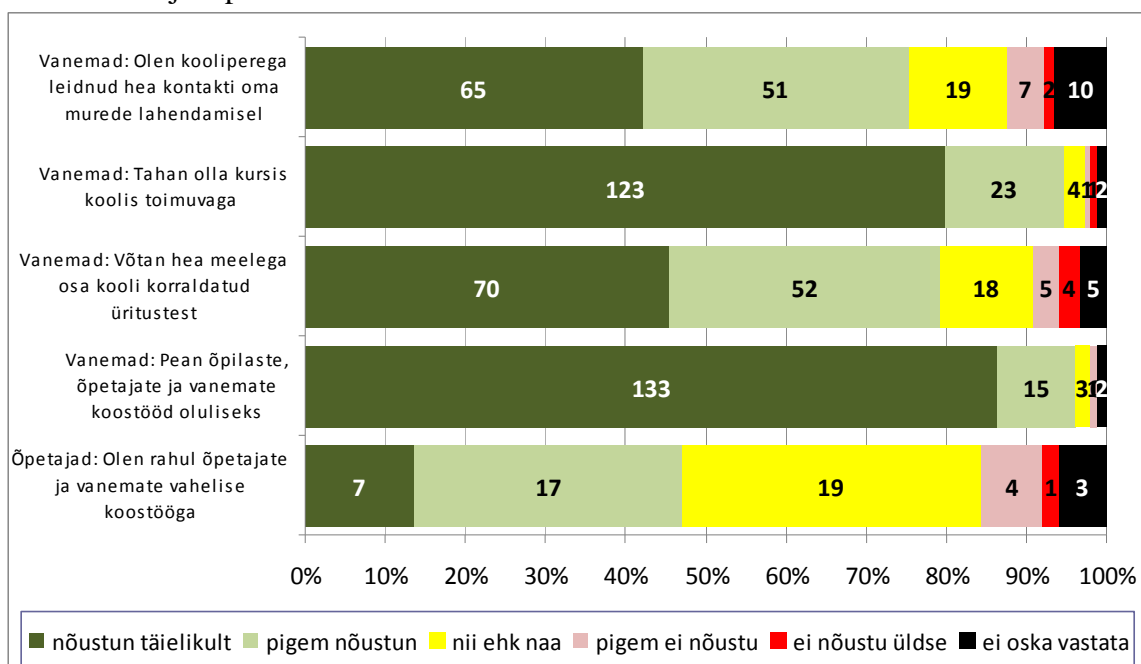
Kahes koolis abistavad vanemad vajadusel ka tundides või osalevad etenduste ettevalmistamisel.

Kõik koolid peavad vanemate toetust koolile oluliseks. Oodatud on nii moraalne (usaldus waldorfpedagoogika ja õpetaja vastu, teadmised waldorfpedagoogikast) kui ka rahaline toetus, aktiivne osalus ja praktiline abi koolielu korraldamisel ning kooli arendamisel ja majanduselus kaasärääkimine. Märkitud on ka turvalise pereelu tagamise olulisust.

AWSNA Waldorfkoolide majandamise käsiraamatus rõhutatakse samuti vanemate olulist rolli waldorfkoolis. Olulist abi võivad õpetajale pakkuda „klassi vanemad“ ehk lapsevanemad, kes on vahelülis õpetaja ja konkreetse klassi vanemate vahel. Vanemkonna peamine roll organisatsioonis on haridusprogrammi elluviimise toetamine nii moraalselt kui finantsiliselt. Kriitilise tähtsusega antud koostöö puhul on kommunikatsiooni korraldamine.

Inglismaa waldorfkoolide uuringu (2005) tulemused on üsna sarnased Eesti koolide küsitluse tulemustega. Vanemate osalus, vanemate probleemidega tegelemine ja suhtluskanalid on sarnased mõlema riigi koolides. Inglismaa uuring rõhutas vanemate vähesemat teadlikkust waldorfharidusest võrreldes õpetajatega ning vanemate koolituse erilist rolli eduka koostöö tagamisel.

Joonis Kooli ja lapsevanema koostöö Eesti waldorfkoolides

Allikas: Waldorfkoolide õpetajate küsitlus, Waldorfkoolide vanemate küsitlus

Valdav enamus (96%) Eesti waldorfkooli vanemate küsitlusele vastanud vanematest peab õpilaste, õpetajate ja vanemate koostööd oluliseks. Õpetajate küsitluses paluti vastajatel seda koostööd hinnata ning saadud tulemuste alusel on 43% vastanud õpetajatest rahul õpilaste, vanemate ja õpetajate koostööga ja tervelt 37% omab selles osas erinevaid kogemusi. Vanemate panus ei vasta alati õpetajate koostööootustele. Seega võib täheldada teatud ootuste ja tegeliku koostööpraktika erinevusi, kuid uuringu andmestik ei võimalda välja tuua selle põhjuseid. Teema on keerukas ja vajab täpsemat uurimist mõlema osapoole ootuste, koostööks valmiduse ja koostöö korraldamise osas.

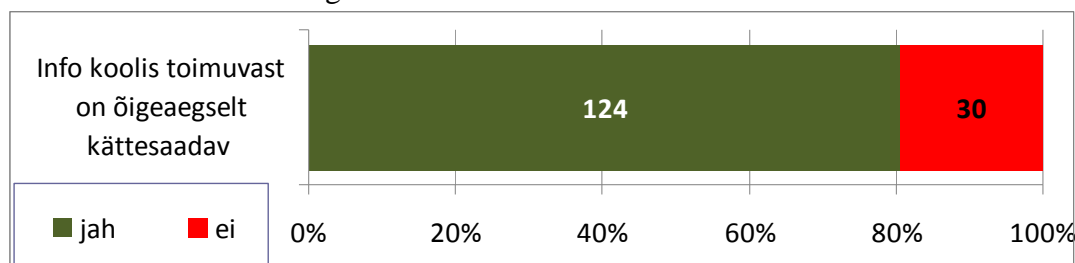
Vanemate tõstatatud küsimuste ja muredega tegelemine

Kaks Eesti kooli märkisid, et neil on olemas kokkulepitud kord vanemate probleemidega tegelemiseks. Samas ka ülejäänud koolid märkisid, et vanematel on kontaktisikud, kelle poole pöörduda. Tekkinud probleemide puhul on kõikides koolides vanemate esmaseks kontaktisikuks klassiõpetaja. Kui klassiõpetaja ei suuda probleemi lahendada, siis arutatakse küsimust õpetajate kolleegiumis või moodustatakse usaldusgrupp. Kui vanemal on probleem klassiõpetajaga, siis on võimalik pöörduda usaldusisiku poole (see on kooliti erinev). Majandusküsimuste puhul on ühes koolis märgitud kontaktisikuks kooli sekretär ja majandusjuhataja. Sõltuvalt tõstatatud küsimuse liigist on koolidel oma väljakujunenud lahendamise tava: pedagoogilised küsimused on õpetajate kolleegiumi pädevuses, majanduslikud juhatuse arutada ja otsustada.

87% vanematest teab, kelle poole koolis oma probleemidega pöörduda ja 73% vanematest nõustub, et nende ettepanekuid ja arvamusi peetakse oluliseks (vaid 1% vanemaid ei nõustu, vt joonis peatükis 8.1). Vaatamata eelpool viidatud vastuolule koostöö osas, osalevad vanemad hea meelega kooli korraldatud üritustel (79%), enamasti leiavad kooliperega hea kontakti oma murede lahendamisel (75% vastanutest) ja tahavad kursis olla koolis toimuvaga (95%). Samas vajavad tähelepanu ka ebaõnnestunud probleemilahendustega juhtumid; 6% vastanud vanemaist pole neid rahuldavat kontakti probleemide lahendamisel saanud ning sama suur hulk ei oska küsimusele vastata. Valdavalt kasutatakse tekkinud probleemide lahendamisel siiski koostöövorme.

Üheks oluliseks vahendiks vanemate kaasamisel on nende õigeaegne ja kohane teavitamine. 81% vastanud lapsevanematest väidab, et info koolis toimuvast on õigeaegselt kättesaadav.

Joonis. Vanemate hinnang info kättesaadavusele

Allikas: Waldorfkoolide vanemate küsitlus

Küsitluse käigus sooviti selgitada ka vanemate eelistusi info edastamise vahendite osas. Etteantud vastusevariantide hulgast tuli vastajal märkida eelistatud infokanal või -kanalid. Küsimusele vastanud 153 vanemast pidas sobivaimaks infoallikaks kirju e-posti aadressile (86% vastanutest), järgnesid kooli interneti kodulehekülg (51%) ja koolileht (18%). Vaid üks

vastaja väitis, et ta ei ole kooli uudistest huvitatud. Erinevate infokanalite kombinatsioonidest (vastaja võis valida mitu infokanalit) olid enam esindatud järgmised:

- ainult e-kirjad (44%);
- kooli kodulehekülj ja e-kirjad (24%);
- kooli koduleht, e-kirjad ja koolileht (11%);
- kooli koduleht (10%).

Lisaks etteantud loendile oli vastajatel võimalus endal kirjutada muu sobiv infokanal. Vastajad tõid esile järgmised: info edastamine telefoni teel, (klassi-)õpetajaga otsesuhetlemine, ja regulaarsed klassikoosolekud.

Lapsevanematelt küsiti, mida saaks teha infoliikumise parandamiseks. Sellele küsimusel vastas 40 inimest. Vastustega esitati järgmiseid ideid:

- kooli kodulehte tuleb pidevalt uuendada ning see peab sisaldama ka „jooksvat infot“ – uudised, teated, sündmused;
- sama info peaks olema mitmes infokanalis korraga (e-kiri ja kodulehekülj);
- info edastamine lapsevanemate tugivõrgustiku kaudu (1-2 vanemat edastab info ülejäänud sama klassi lapsevanematele);
- lapsevanemate e-postituslisti või internetifoorumi loomine.

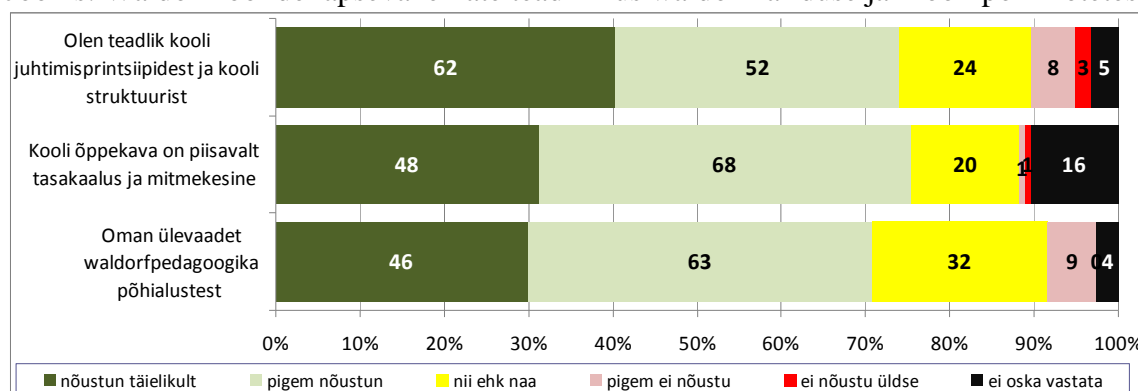
Vanemate teadlikkus waldorfpedagoogikast.

Vanemate koolitus on waldorfkooli üks ülesannetest, sest kooli eripära eeldab vanema teadlikkust lapse arengust, kooliga ühtset arusaama selle arengu toetamisel ja waldorfkooli pedagoogilistele põhimõtetele toetumist ka kodus. Waldorfkoolide vanemate küsitluse tulemuste alusel võib väita, et enamus vanematest on teadlikud waldorfkooli ja waldorfhariduse põhialustest sh:

- 76% vanematest väidab, et nad on teadlikud kooli struktuurist ja juhtimisprintsipiidest;
- 71% vastanud vanematest omab ülevaadet waldorfpedagoogika põhialustest;
- 79% vanematest on tuttavad õppekavaga, leides, et see on piisavalt mitmekesine ja tasakaalustatud.

Uute vanemate lisandumine ning laste “edasiliikumine õppekavas” eeldab vanemate pidevat teavitamist ja koolitamist. Sellise töö vajadusele viitab ka küllalt suure hulga vanemate olemasolu, kes ei osanud õppekava tasakaalu ja mitmekesisust hinnata (10% vastanutest) või omavad piiratud teadmisi waldorfpedagoogika põhialustest (kokku 30%).

Joonis: Waldorfkoolide lapsevanemate teadlikkus waldorfhariduse ja -kooli põhimõtetest

Allikas: Waldorfkoolide vanemate küsitlus

Vanemate koolitamine

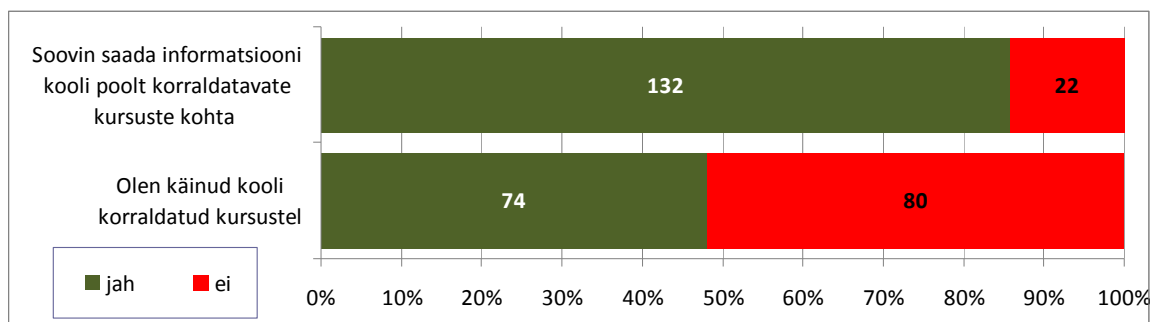
Lapsevanemate õhtutel käsitletakse nii pedagoogilisi küsimusi kui ka konkreetseid probleeme ning toimub ka vanemate koolitamine. Vanemate õhtud toimuvad koolides enamasti kord veerandis, vahel ka sagedamini.

Kõigis viies Eesti waldorfkoolis viiakse läbi lapsevanemate koolitust nii individuaalsete vestluste, loengute, kursuste (nt Tartu Waldorfpedagoogika Seminari loengud koolides, Vanemate Kool ja Loovusnädal Johannese Koolis Rosmal) kui ka vanematele mõeldud trükiste (koolilehed – VVW, AVW, TWG ja JKR) ja waldorfpedagoogilise kirjanduse tutvustamise kaudu. Vanemate küsitluse vastanutest 86% on huvitatud koolis toimuvatest kursustest. 50% vanematest on käinud kooli korraldatud kursustel. Vanematel paluti märkida, milliseid koolitusi või üritusi nad koolilt ootavad. Sellele küsimusele vastas 36 inimest.

Vastustes märgiti järgnevad teemad:

- waldorfpedagoogika taust ja põhimõtted;
- lapse ja inimese ning inimkonna areng;
- õppekava sisu ja rakendamine,
- inimeseõpetuse ja antroposoofia alused;
- konfliktide lahendamine;
- suhtlemise ja psühholoogia alased koolitused;
- konkreetses vanuses lapsele kasvukeskkonna loomine;
- kunstilis-praktilised ühistegevused;
- rahvatraditsioonid.

Joonis Vanemate osalemine waldorfkoolides korraldatud kursustest

Allikas: Waldorfkoolide vanemate küsitlus

Ühe õnnestunud vanemate koolituse näiteks on „Vanemate Kool“ Johannese Koolis Rosmal, mis alustas tegevust 2008. aasta oktoobris. Algatus tekkis kooli ja lasteaia vanematel ning seltsi juhatuse liikmetel. Korraldajateks said MTÜ Rosma Haridusseltsi lasteaed „Täheke“ ja Johannese Kool Rosmal. Läbivaks põhimõtteks on:

- aidata kaasa Eesti haridusmaastiku rikastamisele;
- ärgitada lapsevanemaid kaasa mõtlema lapse arenguetaappide ning nendest tulenevate vajaduste üle
- tutvustada MTÜ Rosma Haridusseltsi kogemust waldorfpedagoogikast

Lastevanemate Kooli loengud/tegevused toimusid oktoobrist maini üks kord kuus. Alates veebruarist lisandusid sama sagedusega filmiõhtud koos järgneva aruteluga. Peateemadeks koolis olid: tahe kui liikumapanev jõud, emakeel, vormijoonistus, väärtuskasvatus. Kõiki teemasid käsitleti nii lasteaia-ealiste kui koolilaste seisukohalt, iga teemaga seostusid kunstilis-praktilised harjutused. Teemakäsitlused põhinesid R. Steineri üldisele inimeseõpetusele ning meelteõpetusele. Kokku külastasid Vanemate Kooli kaheksat tundi 74 osalejat-lapsevanemat. Vähim osavõtjate hulk oli kooli lapsevanemaid, pisut rohkem lasteaia omi ning ülekaalukalt enamuses olid nõ uued, otsijad lapsevanemad.